

VEZÉNYLŐCSÜCS – HETEDSZER

Tartalom

A HONVÉDELEM RENDSZERÉNEK MEGÚJÍTÁSA	2
SZLOVÉN VEZÉNYLŐZÁSZLÓSI LÁTOGATÁS	3
KONFERENCIA PRISTINÁBAN	3

MH ALTISZTI AKADÉMIA: ÚJABB MÉRFÖLDKŐ SZENTENDRE KATONATÖRTÉNETÉBEN	4
---	---

VEZÉNYLŐCSÚCS – HETEDSZER	6
---------------------------	---

ALTISZTEK A HADSEREGBEN	8
-------------------------	---

BTR A VÍZEN	10
-------------	----

KATASZTRÓFAHELYZETET SZIMULÁLTAK	12
----------------------------------	----

MAGYAR GYŐZELEM A SÍNAI-FÉLSZIGETEN	12
-------------------------------------	----

KÉSHARCVERSENY A „TÜZÉRZEN”	13
-----------------------------	----

HONVÉDELMI NEVELÉS NÉLKÜL NEM LEHET TELJES A TÁRSADALOM	14
---	----

PÁSZTÁZOTT ÉGBOLT 2011	15
------------------------	----

ÁLLATOK IS ELŐIDÉZHETNEK VESZÉLYHELYZETET	16
---	----

EMLÉKEZÉS KATONAELŐDEINKRE	17
----------------------------	----

ÍRÓDEÁK A TÖRTÉNELEMBEN	18
-------------------------	----

ZÁGONYI KÁROLY SPRINGFIELDI „HALÁLLOVAGLÁSA”	20
--	----

Címlapfotó: Polereczki László zászlós felvétele

A HONVÉDELEM RENDSZERÉNEK MEGÚJÍTÁSA

Napjaink kihívása, hogy nemzetünk újra felfedezze a honvédelem ügyének fontosságát, jelentőségét. A pozitív szemléletváltozás már ezen a területen is elindult, és úgy gondolom, ha mindenki a saját területén megteszi a szükséges lépéseket, akkor sikerül a honvédelem egész rendszerét megújítani, a nemzet haderejét újjáépíteni.

A nemzeti haderőben az eddigiektől is nagyobb mértékben lesz szükség a hagyományok őrzésére, a társadalomban pedig a honvédelmi nevelésre. A magyar katonai hagyományok ismerete és ápolása nélkül nehéz lenne a jövő honvédjének helyesen értelmezni azokat a fogalmakat, amelyek a jelenlegi körülmények között, a haderő feladatainak megváltozása miatt, napjainkban új tartalmat nyertek. A hagyományokra alapozva kell a fogalmaknak (hazaszeretet, bajtársiasság) új tartalmat adni; olyat, amely hozzájárul a nemzeti öntudat és a honvédelemért érzett felelősség fenntartásához. Tudjuk jól, hogy az ország biztonsága, katonai védelme összetársadalmi érdek, amely az állampolgárok biztonságérzésétől nem választható el. A honvédség az állami intézményrendszer szerves része, a biztonság- és védelempolitika, valamint a nemzeti érdekérvényesítő képesség nélkülözhetetlen eleme.

A mai honvédség teljesen nyitott, az internet korszakában mindenki aktuális információkhoz juthat a honvédségnél zajló belső folyamatokról. Az állampolgárok figyelemmel kísérik a honvédelem mindennapjait, szeretnék tudni, hogy a befizetett adójuk mire is fordítódik. A mindenkori kormánynak és a honvédelmi vezetésnek ezért nagy a felelőssége abban, hová tervezi és használja fel a rendelkezésre álló – meglehetősen szűkös – költségvetést. Fontos, hogy a katonák (párt)politikamentesen gyakorolják élethivatásukat, amire avatásuktól kezdve felelősek. A katonai hivatás az egyetlen, ahol a pályára lépők esküvel erősítik meg, hogy akár életüket is feláldozzák a hazáért.

A ma szolgálatot teljesítők elhivatottsága és kiképztségének foka nagyságrendekkel magasabb, mint az általános hadkötelezettség időszakában volt. A magas fokú szakmai kiképzés biztosítja, hogy katonáink képesek nemzetközi béketeremtő, -fenntartó és humanitárius műveletekben való hatékony és eredményes részvétellel. A magyar katonák mindenütt kiválóan megállják helyüket. Öröndetes dolog, hogy elkészült a Magyar Honvédség 2021-ig szóló humánstratégiája, amelyben a honvédség a katonákkal szembeni elvárásokat egyértelműen és megismerhetően fogalmazta meg, és ami a közszolgálati életpályamodellhez igazodva fog majd működni. Az előmenetel alapja az egyéni teljesítmény, a szervezeti elvárásoknak való megfelelés, valamint a siker- és eredményorientáltság lesz. A humánstratégiában új elemként jelenik meg a közszolgálatba való átjárhatóság lehetőségének megteremtése, így aki kiválik a hadseregből, annak legyen lehetősége a közszférában is felelősségteljes munkakörben elhelyezkedni. Tudom, hogy ez megint egy nagy változást sejtet a honvédek (katonák) számára, de én azt vallom: a kihívásokkal mindig fel kell venni a versenyt, és fel kell vértelnünk magunkat olyan képességekkel, amelyek segítenek leküzdeni az előttünk álló nehézségeket.

Sárközi Zoltán nyá. őrnagy

SZLOVÉN VEZÉNYLŐZÁSZLÓSI LÁTOGATÁS

Szlovén katonadelegációt fogadtunk az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi laktanyájában október 4-én. Az Igor Tomasic törzszászlós, a Szlovén Fegyveres Erők vezénylőzászlósa által vezetett delegáció tagja volt még a szlovén haderő kiképzőközpontjának, illetve egy zászlóaljnak vezénylőzászlósa.

A Kriston István törzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósnak meghívására a Zrínyi Miklós laktanyába érkező csoportot először Gombos Sándor törzszászlós, a 62. lövészszázalaj vezénylőzászlósa tájékoztatta a dandár felépítéséről és nemzetközi szerepvállalásáról. Az előadás folyamán elsősorban a tiszthelyettesi kart érintő kérdések érkeztek a külföldiek részéről, majd Tomasic törzszászlós elismerően

TÖBBNEMZETI TAPASZTALATCSERE

nyilatkozott a dandárnál meglévő tiszt-tiszt-helyettesi arányról, amely szinte megegyezik az ideális 1:3-mal.

A külföldi kollégák ezután Batári Richard zászlós előadását hallgatták meg az OMLT (Operational Mentor and Liaison Team – Művelési Mentor és Összekötő Csoport) 1/7 váltásának felépítéséről, felkészülési időszakáról, illetve a kontingens előtt álló kihívásokról. Az előadás végén rövid információcserére került sor az együttműködés, illetve az afganisztáni misszióban szerzett tapasztalatokról.

A délutánt Dóc és Sándorfalva területén

töltötte a katonaküldöttség. A lőtéren megtekintették az OMLT felkészülő állományának lövészetét, illetve találkozhattak a magyar és az amerikai katonákkal. Nagy érdeklődés kísérte a modernizált gépkarabély bemutatását, amelyet a későbbiekben ki is próbálhattak a delegáció tagjai.

Ezt követően a gyakorlótéren a harcászati gyakorlatot végző 62. lövészszázalaj katonái kon-

vokjiséri, C-IED (rögtönzött robbanóeszközök elleni tevékenység), illetve a dandár egészségügyi központjával szorosan együttműködve CLS (Combat Life Saver – harctéri életmentő katona) foglalkozásokat hajtottak végre. Ceglédi Mihály százados, a század parancsnoka röviden tájékoztatta a vendégeket a gyakorlatban is bemutatott foglalkozások témájáról és célkitűzéseiről.

A látogatás végén a vendégek megköszönték a dandár által nyújtott támogatást, és elismerően nyilatkoztak a látottakról, hallottakról.

Gombos Sándor törzszászlós

KONFERENCIA PRISTINÁBAN

A közelmúltban a magyarok rendezték meg a KFOR kötelékében szolgáló vezénylőzászlósok soros konferenciáját Pristinában, a Slim Lines táborban. A megítélt felkérés Command Sergeant Major (CSM) Robert Siegmantól, a KFOR vezénylőzászlósaától érkezett.

A rendezvényre október 18-án délelőtt került sor. A KFOR vezénylőzászlósnak köszöntője után Bornemisza Géza zászlós, az MH KFOR Kontingens vezénylőzászlósa tartott előadást a Magyar Honvédség misszióiról – különös tekintettel a balkáni szerepvállalásra –, valamint a KFOR-kontingens felépítéséről. Ezután technikai bemutatóra került sor, melynek során a lövészszázad katonái bemutatták a Magyar Honvédségnél rendszeresített felszereléseket és fegyvereket. A találkozó magyaros ebéddel zárult, amit a támogatószázad katonái készítettek el.

Bornemisza zászlós 2000 óta szolgál az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj kötelékében, és jelenleg a 2. gyorsreagálású

század vezénylőzászlósa. Számos külföldi képzésen részt vett, melyek között talán a legfontosabb a Combat Instructor Course, ami az amerikai tengerészgyalogság harci kiképzői tanfolyama.

Afganisztán után a mostani a második missziója. A vezénylőzászlós meggyőződése

A TAPASZTALATCSERE RÉSZTVEVŐI

BORNEMISZA GÉZA ZÁSZLÓS TARTOTT ELŐADÁST A MAGYAR HONVÉDSÉG MISSIONS SZEREPVÁLLALÁSÁRÓL

szert a tiszthelyettes-támogató rendszer kiemelt szerepet játszik a művelési területen a nemzetek közötti együttműködésben.

Tömbölné Czirfusz Loretta alezredes

MH ALTISZTI AKADÉMIA: ÚJABB MÉRFÖLDKŐ SZENTENDRE KATONATÖRTÉNETÉBEN

November 25-én 354 katona sorakozott fel a szentendrei laktanya Kossuth terén, hogy az előjárók és a mintegy 1500 hozzátartozó jelenlétében ünnepélyes honvédeskút tegyen.

Felemelő, ahogy több száz torokból zeng a fogadalom: „Esküszöm, hogy a Magyar Köztársaság hűséges honvédjé leszek!”. Őt év kihagyás után szinte napra pontosan egy évvel ezelőtt hangzottak el Szentendrén ismét az eskü magasztos sorai. A kiképzőbázis akkori vezetői is felismerték, hogy a Magyar Honvédség nagy közösségéhez való tartozás ünnepélyes megerősítése nemcsak a honvédtisztek és -tiszthelyettesek joga, hanem az minden katonát megillet. Az eltelt egy év alatt összesen négy alkalommal volt helyszíne a szentendrei laktanya ünnepélyes eskütételnek, kétszer összevontan a honvédtiszt- és honvédtiszthelyettes-jelöltek, valamint a szerződéses katonák, kétszer önállóan szerződéses katonák részvételével. Fogalmazhatunk úgy is: a nyilvános eskütétel ezzel visszanyerte a katonai hagyományokban betöltött korábbi rangját.

A 2011. novemberi eskütétel mégis kiemelkedik a „megszokott” keretek közül. Azok a honvédtiszt- és honvédtiszthelyettes-jelöltek, szerződéses katonák, akik eskütételre felsorakoztak, az MH Központi Kiképző Bázis (MH KKB) katonáiként kezdték meg szolgálatukat, de az alapkiképzés befejeztével az MH Altiszti Akadémia (MH AA) bocsátotta ki őket.

A két időpont között jelentős szervezeti változás történt Szentendrén, ahol mindaddig két katonai szervezet működött egy laktanyán belül: az MH KKB és az MH Kinizsi Pál Tiszthelyettes Szakképző Iskola (MH KPTSZI). Ugyanis a Magyar Honvédség átalakításával, különösen az önkéntes haderőre való áttéréssel együtt járó többszöri átszervezés eredményeként – mintegy fél évtizedes önállóan folytatott oktatói és kiképzői tevékenység után – 2011. november 15-i hatállyal megkezdődött az MH KKB és MH KPTSZI integrációja, és létrejött az MH Altiszti Akadémia (MH AA).

Az eltelt évek alatt az MH KKB és MH KPTSZI állománya maradandó értékek megteremtésével járult hozzá a Magyar

AZ ESKÜTÉTEL RÉSZTVEVŐI

Honvédség kiképzési kultúrájának fejlesztéséhez. Az intézmény a kiképzési metodika folyamatos fejlesztésével, a legújabb katonai ismeretek hazai és nemzetközi eredményeinek elsajátításával lépést tartott a folyamatos szakmai kihívásokkal. A fél évtized alatt megkerülhetetlen lett a szentendrei laktanya, mert szinte minden katona, aki a Magyar Honvédséghez került, itt szerezte első benyomásait, tapasztalatait a honvédségről, a katonai szolgálatról. A szentendrei laktanya volt az MH „kapuja”, ahogy az előjárók fogalmaztak.

2007-től megfordult a laktanyában 3200 szerződéses katona, 1250 honvédtiszt- és honvédtiszthelyettes-jelölt, előmeneteli tanfolyamon, szakmai átképzésen is közel 2000-en vettek részt. Az utóbbi három évben pedig 300 tüzoltó kapott felkészítést

A FOGADALOM SZÖVEGÉT ELŐMONDÓ KATONÁT CSALÁDTAGJAI IS ELKÍSÉRTÉK AZ EMLÉKEZTES ESEMÉNYRE

egyéni és kötelékben való alaki mozgásból. Összesen 5400 katona vett részt a bázison valamilyen kiképzésen. A NATO-szintű tanfolyamokkal (köztük az akkreditált „Képezd a kiképzőt” tanfolyammal) az MH KKB beírta nevét az MH nemzetközi kapcsolatainak krónikájába is.

Az egyéves iskolarendszerű OKJ-s tiszthelyettesképzés során mintegy 500 őrmester érte el a tiszthelyettesi rendfokozatot, és ugyancsak több száz azoknak a tiszthelyetteseknek, zászlósoknak a száma, akik előmeneteli tanfolyamokon szereztek többlettudást. A szentendrei bázison mindezek eredményeként felhalmozódott kiképzői-oktatói tapasztalatok kellő alapot szolgáltatnak a továbbiakban az új rendszerű altisztképzési kultúra és testületi hovatartozás kialakításához.

A két szervezet integrációs folyamata a jelenlegi tervek szerint 2012. július 31-én fejeződik be, mert a most esküt tett tiszthelyettes-jelöltek egyéves képzését a KPTSZI oktatást végző szervezeti elemei még önállóan fejezik be, csak azután kapcsolódnak osztályszintű szervezethez. Ezzel befejeződik a most megkezdett átalakítás, amelynek két meg-

ŐK MÁR AZ MH ALTISZTI AKADÉMIA FALAI KÖZÖTT SAJÁTÍJTÁK EL A KATONAMESTERSÉG FORTÉLYAIT

határozó szervezeti eleme a Mecséri János Kiképző Osztály és a Kinizsi Pál Altiszti Oktatási Osztály.

A Mecséri János Kiképző Osztály végzi az MH szerződéses legénységi állomány, az altisztjelöltek, a tisztjelöltek egységes katonai alapkiképzését, továbbá a speciális rövidített alapkiképzéseket a katonai végzettséggel nem rendelkező fiztek, altisztek, pilótajelöltek számára. Az osztály végzi továbbá a NATO-akkreditált kiképzést a rögtönzött robbanóeszközök elleni védelem feladataira, a terepvezetési kiképzést az MH gépkocsivezetői számára, a katonai testnevelési és közelharc módszertani felkészítést, az önkéntes tartalékosok felkészítését és kiképzését, az újonc tüzoltók 2 hetes alaki és testnevelési kiképzését. Ezenkívül részt vesz katasztrófavédelmi felkészítésben és védekezésben.

A Kinizsi Pál Altiszti Oktatási Osztály feladata a honvédtisztek kétéves iskolarendszerű képzése.

A Honvédelmi Minisztérium, valamint az irányítása alá tartozó egyes szervezetek szervezeti és létszám-racionalizálásának feladatairól szóló 103/2011. (IX. 23.) HM-utasítással, a HM közigazgatási államtitkárnak és a Honvéd Vezérkar főnökének 56/2011 HM KAT-HVKF együttes intézkedése alapján létrehozott MH Altiszti Akadémia – mint a kiképzés és képzés egységes szervezete – új feladatokkal néz szembe. A legfőbb kihívás – ahogy azt Mikusi Zsolt ezredes, az MH Altiszti Akadémia mb.

parancsnoka megfogalmazta –, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokkal takarékosan, de annál nagyobb hatásokkal gazdálkodva, az elmúlt években kialakított szakmai kultúrára alapozva új korszak kezdődjön a Magyar Honvédség általános és alapkiképzésének történetében

OROSZ ZOLTÁN ALTÁBORNAGY, VEZÉRKARFŐNÖK-HELYETTES VÁLASZOL AZ EGYIK ÉRDEKLŐDŐ KÉRDÉSEIRE

úgy, hogy tovább erősödjön a magyar katonák jó híre, kiképzettsége, becsülete szerte a világban. Ehhez a munkához szilárd alapokra van szükség. Az elmúlt években a HVK kiképzési szervei szakmai iránymutatásával és az állomány közös erőfeszítésével kialakított oktatási-kiképzési módszertan és gyakorlat, valamint az elődöktől örökölt hagyományok továbbvitele olyan erőforrást jelent, amely a nem várt nehézségeken is átsegíthet. Az MH Altiszti Akadémia állományának fontos küldetése, hogy megteremtse az altiszti kar újszerű testületi azonosságának kialakításához szükséges alapokat, azokat az akarati és jellembeli tulajdonságokat, amelyek szükségesek az altisztek hazai és nemzetközi elismeréséhez.

Mindehhez a felhalmozódott tapasztalatok tudatos felhasználásán, továbbfejlesztésén túl arra is szükség van, hogy a gyökerekig visszanyúlva teremtsen az itt dolgozó állomány új hagyományokat. A szentendrei laktanya 1930-tól Görgey Artúr honvédtábornok, a szabadságharc fővezérének nevét viselte, amely akkor a M.Kir. Vasútépítő Ezrednek, később tiszthelyettesképző intézményeknek, majd évtizedekig a Kossuth Lajos Katonai

Főiskolának adott otthont. A név visszaszerzésére való törekvés jegyében választotta az állomány a laktanya indulójául a Görgey-indulót, jelmondatául pedig Görgey Artúr Életem és működésem című könyvből az idézetet: „... nem kell a szerencsében elbizakodni, csupán arra legyen gondunk, hogy magunkat erősítsük...”.

Az állomány közreműködésével kialakított, jelenleg engedélyezési eljárás alatt lévő csapatjelvény- (karjelzés-) tervezet egy grafikai képbe foglalja össze mindazokat az értékeket, amelyeket évek sora alatt közös erőfeszítéssel hoztak létre az elődök – hálával és megbecsüléssel gondolunk rájuk.

Az MH Altiszti Akadémia megalakítása ezért nem csupán egy előjárói intézkedés végrehajtása, hanem újabb mérföldkő Szentendre több évtizedes katonatörténetében. Az intézmény akkor lesz méltó az elődök örökségére, ha annyi értékkel járul hozzá a Magyar Honvédség szervezeti kultúrájának gazdagításához, hogy erről majd egykor, a kései utódok is az elismerés, a megbecsülés hangján szólnak.

Dr. Varga József nyá. ezredes
A szerző felvételei

VEZÉNYLŐCSÚCS – HETEDSZER

A Magyar Honvédség vezénylőzászlósainak konferenciájáról

Az immár 7. Magyar Honvédség-szintű vezénylőzászlósi értekezlet első felszólalója Kriston István törzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa volt, aki köszöntőjében a vezénylők szerepét és személyes példamutatását emelte ki, valamint a rendezvény aktualitásáról szólt. Megköszönte a házigazda szentesi alakulat parancsnokának a konferencia megrendezéséhez nyújtott támogatást, majd felkérte Nyers József mk. ezredest, hogy nyissa meg a rendezvényt.

Nyers ezredes felelevenítette a vezénylőzászlós-rendszer kezdeti korszakát, szót annak létjogosultságáról, a vezénylőzászlósok munkájának fontosságáról. A parancsnok hangsúlyozta: korunkban egyre nagyobb az elvárás a vezénylőkkel szemben, és fontos, hogy következetes és követhető utat mutassanak az állományoknak.

Tóth László főtörzszászlós, a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság vezénylőzászlósának szomorú kötelességgel kellett kezdenie előadását. A vezénylőzászlósi kar egyperces néma tiszteletadással emlékezett Fekete Imre ny. főtörzszászlósra, a műszaki dandár első vezénylőzászlósa, aki augusztusban távozott sorainkból. A megemlékezést követően Tóth főtörzszászlós a vezénylőzászlós-rendszer tizenegy évéről, annak kezdeti botladozásairól, az angolszász példákrol és a magyar struktúra gyors fejlődéséről beszélt. Elmondta, hogy a magyar rendszer honosításának kezdete a kecskeméti

Folyóiratunk 2011./5. számában rövid tudósítást közzeltünk a honvédség vezénylőzászlósainak szeptember 20–21-én Szentesen megtartott tanácskozásáról. Jelen írásunkban részletesebben is összefoglaljuk a kétnapos program eseményeit.

A TANÁCSKOZÁS RÉSZTVEVŐI

légi erőbázishoz fűződik, és már mintegy tizenegy éves múltra vezethető vissza. A kezdetekben nehéz volt elfogadtatni ezt a rendszert, mivel a Magyar Honvédségben nem volt hagyománya. Hangsúlyozta, hogy mára számos NATO-tagország megirigyelheti a magyar rangidős tiszthelyettesek felkészültségét, azt az összetartást, amely a vezénylőzászlósi kart jellemzi.

Tóth főtörzszászlós interaktív módon építette fel előadását, így a résztvevők kiélezhetik az elhangzottakat. Élénk polemika bontakozott ki a jó vezénylőzászlós ismérveiről, valamint arról: elegendő-e

csak a szabályzatban rögzítettek szerint tevékenykedni, avagy ki-ki egyéni javaslatával, kezdeményezéseivel teljesebbé teheti beosztását.

A vita során az alakulat parancsnokát is megkérdézték. Mint elhangzott, Nyers ezredes szerint – a szolgálati szabályzat vezénylőzászlósra vonatkozó fejezetében rögzítettek túl – egy vezénylőnek sokrétű és kiemelt követelményrendszernek kell megfelelnie. Példaként említette a szervezőképességet, a személyes példamutatást, az empátiát, a határozott kiállást, a kifogástalan megjelenést. A műszaki ezred parancsnoka a vezénylőt a tiszti, az altiszti és a legénységi állomány közötti kapocsként képzelte el. És ez a kapocs vagy láncszem mára nélkülözhetetlenné vált...

Kriston István törzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa meghatározta a vezénylőzászlósokkal szembeni elvárásait. A már jól ismert jelmondatot idézte: „Erős akarat minden akadályt legyőz – erős akarat csak erős hitből fakad!”. A mai viszonyokra átültetve: fegyelmet tartani, odafigyelni a katonákra, mindig készen lenni az új eljárások, módszerek alkalmazására. Kriston törzszászlós elmondta: fő céljai közé tartozik az egységes irányelvek meghatározása, és az, hogy valamennyi alakulatnál azt jelentse a vezénylőzászlós fogalom, amire hivatott, mindenütt ugyanúgy értelmezzék a vezénylők feladatát, hatáskörét.

A HONVÉD VEZÉRKAR FŐNÖKE ÉS A MAGYAR HONVÉDSÉG VEZÉNYLŐZÁSZLÓSA A RENDEZVÉNYEN

KRISTON ISTVÁN TÖRZSZÁSZLÓS SZERINT MINDIG KÉSZEN KELL LENNI AZ ÚJ MÓDSZEREK ALKALMAZÁSÁRA

A konferencia fontosságát jelzi, hogy azon a Honvéd Vezérkar főnöke, dr. Benkő Tibor vezérezredes, és az MH ÖHP parancsnoka, Kovács József altábornagy is részt vett.

Benkő vezérezredes előadásában aláhúta: határozott, egységes irányelveket és példamutató magatartást vár el a vezénylőzászlósoktól. Feladatuk a rendelkezésre álló humán- és anyagi erőforrások legcélszerűbb felhasználása. Fontos, hogy a vezénylőzászlósok hiteles képet tudjanak adni az állományról a jelenlegi helyzetről, folyamatokról, és sikerüljön elejét venni az időnként jelentkező kósa mendemondásoknak.

Kovács József altábornagy hozzászólásában kiemelte: fontosnak tartja a jól felkészült, erkölcsileg is erős altiszti kart. Emlékeztette az állományt arra, hogy a '90-es évektől kezdődően megszaporodtak és fajsúlyosabbá váltak a tiszthelyettesek fel-

adatai. A missziós küldetések teljesítésekor középpontba került a zászlósi rendfokozat. A határvonalak pontosan megajzoltak; egy tiszthelyettesnek képesnek kell lennie helyettesíteni a tiszteket. A tisztképzés gyakorlati részében fontos szerepet szánunk az altiszteknek. Kovács altábornagy úgy fogalmazott: az altiszti kar a Magyar Honvédség gerince, és mint ilyen, annak tagjai személyes példamutatással tartoznak az állományoknak.

Kriston István törzszászlós az elhangzottakra reagálva kijelentette: az elvárásokat megértette, azokat – a kitűzött célok megvalósítása érdekében – magára és a Magyar Honvédség vezénylőzászlósaira kötelező érvényűnek tekinti.

A konferencia további részében a résztvevők megismerkedhettek az új tiszthelyettes-képzési rendszerrel, szó volt biztonsági kérdésekről és az új humánstratégiáról. A vezénylők megismerték, hogy milyen sze-

rep járul rájuk minősített helyzetben, majd megvitatták a 2012-es évre vonatkozó beiskolázások, IMET-tanfolyamok elveit és rendjét.

A vezénylőzászlósok a konferencia keretében megtekintették az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred technikai eszközeit. Megismerhették azokat a munkagépeket, eszközöket, amelyek helytálltak az árvízmentés során. Testközelbe került a TMM-3, valamint az USZM-2 hidépítő berendezés, amely a katonák lelkiismeretes munkája mellett főszerepet kapott Kolontáron. A vörösiszap-katasztrófát követően meghatározó szerepük volt ezeknek az eszközöknek a helyreállítási, hidépítési munkálatok során. Nagy érdeklődés volt tapasztalható a Zöld-foki-szigeteket is megjárta nagy teljesítményű viztisztító berendezés körül, ami ismételtlen lenyűgözte kollégáinkat. Az érdeklődés a Magyar Honvédség egyetlen búvárkiképző bázisán sem lankadt, ahol aknamentesítést, valamint sérült búvárok mentésének begyakorlását láthatták a résztvevők.

A műszaki ezred nagy gondot fordít az emlékek és hagyományok ápolására. Ezt egyértelműen tükrözi az alakulat múzeuma is, ahol a vendégek – az 1848-as időktől napjainkig – betekintheztek a magyar műszaki katonák nem mindennapi életébe. A látogatás alatt számos elismerő szó hangzott el a látottakról. A konferencia résztvevőinek civil programot is szerveztek: megtekintették a Szentés várostörténetét bemutató Koszta József Múzeumot, amely a nemrég felújított és teljes pompájában díszelő Megyeházán kapott helyet.

Összegezve: nagy örömeinkre szolgálta, hogy házigazdái lehettünk a hetedik vezénylőzászlósi konferenciának. A tanácskozás sikeres megrendezése mellett nem titkolt célunk volt alakulatunk és képességeink bemutatása, megismertetése vendégeinkkel.

A vezénylőzászlósi rendszer tizenegy évét a kezdeti botladozás, útkeresés, nem kevés verejték és még több munka jellemzi – és természetesen számos siker, melyekre büszkék vagyunk. Mi, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósaik átérezzük megtisztelő, felelősségteljes feladatunkat: munkánk során elődeink elképzeléseit, javaslatait kell összehangolnunk a jelen és a jövő kihívásaival. Fontos vezérlő elv valamennyiünk számára: akik vállalják ezt a beosztást, azok az egyenruhát, a katonai pályát hivatásnak tekintsék és esküjükhöz hűen szolgálják.

Polerezki László zászlós
A szerző felvételei

TECHNIKAI BEMUTATÓ IS SZEREPELT A PROGRAMBAN

ALTISZTEK A HADSEREGBEN

Altiszt vagy tiszthelyettes: a két megnevezés ugyanarra az állománykategóriára vonatkozik.

„A tiszthelyettes a fegyveres testületekben alacsonyabb képzettségű parancsnok, vagy a parancsnokot (tiszte) helyettesítő személy.” (Hadtudományi lexikon, 1995. MHTT)

A 25/2004. HM-rendelettel kiadott A Magyar Honvédség szolgálati szabályzata előírja:

11. a) „a tisztek kötelesek megtervezni, megszervezni alárendeltjeik tevékenységét, biztosítani a végrehajtáshoz szükséges feltételeket, valamint irányítani az alegységek felkészítését és a tiszthelyetteseket;

b) a tiszthelyettesek kötelesek példát mutatva megvalósítani a legénységi állományú katonák és a kisebb alegységek felkészítését, biztosítani a rendet, fegyelmet, a tevékenységhez szükséges eszközöket, anyagokat;

c) a legénységi állományú katonák kötelesek a részükre megszabott feladatokat öntevékenyen és eredményesen, kellő időben végrehajtani.”

A tiszthelyettes fogalom nem fejezi ki a megnevezésből következő státust, azt, hogy a tiszthelyettes nem a tiszt helyettese. A tiszteknek azt kell tudni, hogy mit kell csinálni, az altisztnak/tiszthelyettesnek pedig, hogy hogyan. Nem helyettesítik egymást. A tiszthelyettes/altiszt – mint a fegyveres szervezetek egyik állománykategóriája – csak általános fogalomként értelmezhető. Az ebbe a kategóriába sorolható rendfokozati és beosztási skálák az elmúlt évszázadokban többször változtak.

A tisztjelölti állománycsoport megalkotásáig (1909) a zászlósokat és a hadapródokat is az altisztekhez sorolhatjuk. 1848 előtt a parancsnoki kar egy része a kiváló teljesítményű kipróbált közlegényekből került ki, másrészt különböző intézményekben képezték ki őket. A katonai előképzést a hadapród (kadet) iskolák és az ezred ne-

velőintézetek biztosították. Ezek az intézmények tekinthetők az első középfokú katonai iskoláknak. Minden gyalogezrednek volt saját fiúnevelő intézete, ezred nevelőháza. Az innen kikerülteket tizedesi rendfokozattal, alantasztként, de tisztjelöltként vezényelték az ezredkehez. 1849-ben a „Magyar Királyi Főtanoda” hároméves elemi tanfolyamra és hároméves felső tanfolyamra tagozódott. Az iskolai előmenetel, a rátermettség és a képesség meghatározója volt a rendfokozatba való kinevezésnek, mely alapján az alkalmasak, de anyagok a harmadik év végén rendfokozat nélkül, ám ha voltak érdemeik, mint altisztek kerülhettek ki.

Az Osztrák–Magyar Monarchiában 1852-től a katonai felső nevelőintézetekben (k.k. Mil. Obererziehungshaus) a kiképző őrmesterek és tizedesek feleltek a naponkénti váltással ellátott 24 órás elfoglaltságért. 1866-tól a háborús tapasztalatok alapján a nevelőintézetek mellett működő „gyakorlati tanfolyamokon” (Praktischer Kurs) folytatták a képzést, ahol lényegileg altisztképzés folyt, nagyobb távlatokban a tisztvé válás lehetőségével. A Monarchiában 1874-től katonai alreáliskolákban, 4 éves képzési idővel; katonai főreáliskolákban, 3 éves képzési idővel; hadapródiskolákban, 4 éves képzési idővel folyt az oktatás.

Az I. világháborút követően a békeszerződések katonai rendelkezései érintették a háborúban vesztes államok külpolitikáját, jelentősen befolyásolva a belpolitikájukat is. A Trianon katonai rendelkezéseinek ellensúlyozására tett törekvések – az ún. rejtett szervek létrehozása, a fejlesztés finanszírozása stb. – csak enyhíteni tudták a hadseregfenntartást és -fejlesztést tiltó rendelkezések hatását. A hadseregben az altisztek helyzete kétféleképpen rendeződött: a „véglegesen felvett altiszt” megjelölés gyakorlatilag hivatásos altiszteket jelentett. Mivel a békeszerződés által engedélyezett létszám nem tette lehetővé minden „igazol” altiszt szolgálatban tartását, ezért a hadseregben belül az altisztek rejtése érdekében bevezették a „rangosztály nélküli közigazgatási alkalmazottak” (a későbbiekben: „ronka”) rendszerét. E helyeken az előmenetel – hasonlóképpen a hivatásos altisztekéhez – várakozási időhöz, valamint különböző, kötelező vizsgák letételéhez volt kötve.

A katonai vezetésnek a hadseregfejlesztés minden periódusában gondot okoz-

zott a megbízható és egységes hivatásos altiszti kar létrehozása, számbeli növelése, s a korszerű háború követelményeinek megfelelő tudással rendelkező altisztek kiképzése. A békeszerződés által engedélyezett hadseregben az 1920-as évek elején zömmel olyan altisztek vállaltak hivatásos és továbbszolgálatot, akik az első világháborút végigharcolták. Ez az emberanyag a megbízhatóságot illetően megfelelő volt, de többségük nem rendelkezett mindazokkal a tulajdonságokkal, amelyeket a katonai vezetés megkövetelt tőlük. Ezek közül a legfontosabbak a következők voltak: legyen jó vezető, kiképző és nevelő, továbbá vívja ki a társadalom különös megbecsülését tudásával, magatartásával és jellemével.

A feladatok ellátása az altiszttől nem igényelt különleges felkészültséget. Alapkövetelményként csak az írás-olvasást szabták meg. A hiányzó ismereteket a katonai képzés, illetve az altisztképzés során pótolták. Azokból a tisztesekből, akik a pályára jelentkeztek, igen nagy gondal válogatták ki a legmegbízhatóbbakat és legrátermettebbeket. Ezeket azután a csapatoknál szervezett altiszti tanfolyamokon képezték ki.

Tény, hogy a tiszt és tiszthelyettesi állománykategóriák közötti eltérés még ma sem csupán fokozati különbséget jelent egy hierarchikus felelősségi, hatalmi és illetékességi rendszerben, hanem minőségi váltást takar a katonai szervezethez kapcsolódó szerepek rendszerében, mély történelmi gyökerekből táplálkozik. A nyugati modern hadseregfejlődés történetében a tiszt és a tiszthelyettes tipikusan rendi értelemben elkülönülő eredettel bír. Egész Európában egészen a napóleoni háborúkig tiszt csak nemes származásúakból lehetett, míg az „altisztek” tipikusan a közrendű legénység soraiból tehetségük, harci erényeik, katonai teljesítményeik alapján kiválogatott „előre-rukkoltak” lettek.

A reguláris hadsereg-szervezés kezdetén a tiszt az államhoz való rendi viszony szü-

lött volt, míg a tiszthelyettes a közkatonák csapatokon belüli közvetlen teljesítőképességének megítélése során állt elő. Ebből adódóan a tisztet minden időben rendkívül egyértelműen igyekeztek megkülönböztetni a „nem tisztektől”. Még a XX. század elején is – amikor pedig már egyértelmű volt a polgári tendenciák térhódítása – az Osztrák–Magyar Monarchia hadseregében az őrmester még a legénységhez számított, az altisztek közé csak a tizedes, szakaszvezető és őrmester tartozott, nekik járt a szurony vagy kardbojt és a fehér bőrkesztyű. A tisztjelölti állománycsoport megalkotásáig (1909) a zászlósok és a hadapródok is az altisztekhez voltak sorolva.

A modern értelemben vett tiszthelyettesek megjelenése a XIX. századi hadseregfejlődésének köszönhető. A magas bürokratizált tömeghadseregek megjelenése elengedhetlenné tette a megbízható és egységes hivatásos altiszti (tiszthelyettesi) kar létrehozását, és ez végérvényesen kiemelte ezt a problematikát az „ezredke belülei” közül.

Ez akkor is igaz, ha feladatuk ekkoriban főként a belső szolgálat ellátásában, a fegyver és berendezés fenntartásában, a parancsok végrehajtásának aprólékos ellenőrzésében, az anyagok és eszközök kezelésében és karbantartásában foglalkozott meg. Amikor azonban az altiszteket kiképzőként, sőt a kialszolgálatos (raj-szakasz) harcvezetőiként is igénybe vették, nyilvánvalóvá vált, hogy – főleg a technikai ellátottság magasabb szintjén – már nem hagyható az altisztek kiválasztása és kiképzése kizárólag a csapatok ügyeként. Az áttörést e tekintetben az I. világháború tette visszavonhatatlanná. Amikor is a nagyszámú mozgósított tömegek gyors kiképzése és a harcok során a közvetlen vezetés igénye nagy számban és magas gyakorlati elvárásokkal követelte az altiszteket. A csapatok viszont – mivel nem központi kiképzési terv szerint működtek – nem tudták biztosítani a hadsereg-szintű kiképzési egyöntetűséget, de nem voltak képesek – főleg a nagy háborús tisztszükségletek után – megfelelő kiképző kereteket sem biztosítani az altisztképzéshez. Elodázhatatlanná vált az altisztek kiválasztásának és kiképzésének központosított intézményesítése.

A tisztek és tiszthelyettesek folyamatos biztositó, azaz a részben tiszt, részben tiszthelyettesi szerepkörök létesítésének igénye a „főtiszthelyettesek” állománykategóriájának bevezetésében jutott kifejezésre. Akik „becsátást” kaptak ebbe a csoportba, azoknak igen szigorú

feltételeket kellett teljesíteniük, ugyanakkor az „alantasztként” megegyező privilégiumokat élveztek.

Deményi Antal Az önképző tiszthelyettes című, a két világháború között több kiadást is megért könyvében, bár a címében tiszthelyettes megnevezést írt, végig az „altiszt” fogalmat használta. Ennek különleges okai vannak, például az, hogy a honvédség altiszti kara – hagyományos értelemben véve – csak az I. világháború után fejlődött ki. A háború előtt ugyanis bizonyos parancsnoki és kiképzői funkciókat kizárólag tisztek láttak el. Vagyis korábban a tiszthelyettesi feladatkör gyakorlatilag a tisztek parancsainak végrehajtására és azok aprólékos visszaellenőrzésére szorítkozott. Az 1920-as trianoni békediktátum után viszont a tiszt létszámot nemzetközi előírások miatt kellett csökkenteni. Így az altisztek a korábban nagyobb önállóságot és döntési hatáskört kaptak. A gépesítés terjedése is hozzájárult azonban ahhoz, hogy az addig kizárólag tisztek által végzett feladatokat az altisztekre bízta. Ez a szerepváltás kényszerítette rá a hadsereget és a társadalmat is, hogy a tiszthelyettesi kart megpróbálja egységesen kezelni. Sokan vélekedtek úgy, hogy a honvédtisztek az ún. középosztályhoz tartoznak. Természetesen ez a középosztály alsó és középső rétegét képezte, és nem tévesztendő össze az úgynevezett úri középosztállyal, ahová a tisztikar tartozott.

Az altisztek kérésére 1941-ben a honvédelmi vezetés úgy döntött, hogy a hadsereg ezen állománycsoportjához tartozó katonákat tiszthelyetteseknek kell nevezni. Abban az időszakban a közszolgálatban dolgozó kiszolgáló állomány egy részét is altisztnak nevezték. A hadseregben szolgálók meg akarták különböztetni magukat ettől az alkalmazotti körrel a magasabb felelősségi és alkalmazási követelményrendszer miatt.

1998-ban a honvédelmi vezetés támogatásával ismét megjelent az altiszt kifejezés, ami ellen az akkori tiszthelyettesi közvélemény nem tiltakozott. Akkor alakították meg az Altiszti Akadémia Előkészítő Törzset és azóta adják ki a Honvéd Altiszti Folyóiratot. A folyóirat először 1934-ben jelent meg.

Az Országgyűlés által a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló új törvény szerint 2012. január 1-jétől a tiszthelyettes helyett az altiszt megnevezés lesz bevezetve, a továbbiakban már hivatalosan is ezt használjuk.

Dr. Szalay Zoltán ezredes
Fotó: Zrínyi Média

HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

Megjelenik évente hat alkalommal, minden páratlan hónapban

Kiadja a Honvéd Vezérkar
A kiadásért felel:
Orosz Zoltán altábornagy

Szerkesztőbizottság:

Elnök: Kriston István zászlós, a Magyar Honvédség vezénylőosztályosa
Szerkesztik a Magyar Honvédség vezénylőosztályai

A folyóirat kiadásában és terjesztésében közreműködik a Zrínyi Média – HM Kommunikációs Kft.
Felelős vezető: Tóth László ügyvezető
Kiadói főszerkesztő: Zsalakó István
Szerkesztőségvezető: dr. Isaszegi János

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: Kiss Zoltán
Szerkesztőségi titkár: Solti Gabriella
A szerkesztőség címe:
1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Telefon: 272-02, 459-5355,
fax: 459-5354
e-mail cím: altiszt@hm.gov.hu

A tördelés a Zrínyi Média grafikai stúdiójában készült.
Tervezőszerkesztő: Dancs Katalin
Nyomdai munkák:
HM Térképészeti Közhasznú Nonprofit Kft.
Felelős vezető:
Németh László ügyvezető igazgató

Ár nélküli, belső terjesztésű kiadvány

HU ISSN 1586-2917

A folyóirat teljes terjedelmében olvasható a www.honvedelem.hu portál digitális könyvtárában és a www.parbeszed.hm.gov.hu portálon

A Honvéd Altiszti Folyóirat tagja az Európai Katonai Sajtószövetségnek (EMPA)

A lapban megjelenő közlemények tartalma nem feltétlenül esik egybe a Honvéd Vezérkar adott kérdésben kialakított álláspontjával. Ettől függetlenül helyt adunk a témában megjelenő más szakmai nézőpontoknak is, amennyiben azok a megoldás irányába hatnak.

BTR A VÍZEN

2011. szeptember 12–16. között a MH 5. Bocskai István Lövészdandár az éves kiképzési tervében foglaltaknak megfelelően vízi vezetési gyakorlatot hajtott végre a szentesi II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezredhez tartozó vízi gyakorlótéren.

A Tisza ezen szakaszán minden feltétel biztosított egy költséghatékony és biztonságos vezetési gyakorlat végrehajtásához. A gyakorlat megszervezését és levezetését a hódmezővásárhelyi 62. lövészszázalaj kapta feladatául.

A Magyar Honvédség a 2009-ben – szintén a 62. lövészszázalaj által – megszervezett és levezetett vezetési gyakorlatot megelőzően, több mint egy évtizedig nem hajtott végre vízi vezetési gyakorlatot. A dandár feladata tehát egy a múltban már meglévő, de hosszú évekig nem gyakorolt képesség felélesztése volt. A 2009-ben végrehajtott vízi vezetési gyakorlat során mindösszesen két oktatóvezető állt rendelkezésünkre. Az ideai vízi vezetési gyakorlat megkezdésekor már hét fő kiképzett oktatónk állt csatasorban.

A Csepregi Balázs és Szalóki András őrnagyok által levezetett 4 sz. vízi vezetési gyakorlaton a következő oktatási kérdéseket dolgoztuk fel:

- vízi akadály leküzdésekor betartandó biztonsági és környezetvédelmi rendszabályok;
- vízi akadály leküzdésekor a vízbe való be- és kihajtáskor alkalmazandó vezetéstechnikai fogások begyakorlása szárazföldön, különböző partviszonyok között;
- harcjármű vezetésének szabályai és vezetéstechnikai fogásai vízi akadály leküzdésekor (úszva);
- harcjármű előkészítése vízi akadály leküzdéséhez;
- meghibásodott harcjármű vontatásának gyakorlása vízen;
- harcjármű ellenőrzése és karbantartása vízi akadály leküzdése után;
- „harcjárművek egyenkénti vezetése vízen” – harcjármű-vezetési gyakorlat végrehajtása nappal.

Természetesen egy olyan komplex foglalkozás végrehajtásánál, mint a vízi vezetés, nagy hangsúlyt kell fektetni a megelőző felkészítésekre és foglalkozásokra.

A vezetési gyakorlat előkészítése a következő szabályzatok használatával valósult meg: Ált/11 Harcjármű-vezetési utasítás. Ált/60 KÁBESZ. Gjmú/166-1-2. A BTR-80 páncélozott szállító harcjármű műszaki leírása és igénybevetési szakutasítása I. és II. kötet. Pc-24 UTASÍTÁS a vízi akadályok

harckocsikkal, páncélozott szállító harcjárművekkel és felderítő úszó gépkocsikkal történő leküzdésének oktatására.

A foglalkozásra történő felkészülés időszakában a következő feladatokat hajtottuk végre:

- Az oktatáson részt vevő állomány vízi jártasságának felmérése Debrecen helyőrségben, az eredmények rögzítése jegyzőkönyvben.

b) A harcjárművek felkészítése a vezetési gyakorlatra, amelyet a hódmezővásárhelyi laktanya technikai kiszolgáló állomásán hajtott végre a zászlóalj karbantartó szakállománya.

c) A telephelyen végrehajtott felkészítés,

amely hét foglalkozási helyet foglalt magába, a következő fázisokból állt:

amely hét foglalkozási helyet foglalt magába, a következő fázisokból állt:

- biztonsági rendszabályok oktatása;
- vízre hajtás előtti ellenőrzés feladatainak megismerése;
- rádiókészülék-szakismeret;
- vízi vezetési gyakorlat tárgya, célja, a tevékenység megismerése terepszaton;
- harcjármű vízi vezetésének gyakorlása felbakolt harcjárművön;
- harcjármű mentésének gyakorlása szárazon;
- elsősegélynyújtás gyakorlása.

A vízi vezetési gyakorlat az átcsoportosítással vette kezdetét a Szentes közelében lévő gyakorlótéren. A konvoj megalakítása és a szolgálati személyek kijelölése az érvényben lévő szabályzatok maximális szem előtt tartásával történt. A megérkezést követően felállítottuk a foglalkozási helyeket és megtörtént a szolgálati személyek eligazítása. A foglalkozási helyek szinte pontosan megegyeztek a laktanyában kialakítottakkal, kivételt képezett a hermetizálás és a híradókiképzés, ezeket a gyakorlóté-

ren nem ismételtük. A vezetési gyakorlat végrehajtása előtt a következő szolgálati személyeket jelöltük ki: gyakorlatvezető, átkelőhely-parancsnok, mentő-vontató csoportparancsnok, segélyhelyparancsnok, vízi őrség, a technikai ellenőrző pont (TEP) parancsnok, a karbantartó részleg tagjai és a rádióműszerész. Ahogyan az a szolgálati személyek összetételéből is látszik, valóban komoly szervezést és koordinálást igénylő foglalkozásról volt szó, hiszen a végrehajtáshoz teljes folyamzárta volt szükség, amelyet a vízi őrség garantált a megfelelő technikai eszközök használatával. A búvárok és megfelelő vontatójárművek jelenléte szintén elengedhetetlen feltétele volt a foglalkozás megkezdésének. Összességében a vízi vezetési gyakorlat szolgálati személyeinek száma közel negyven fő volt.

A vízi vezetés első napján került sor a harcjárművek hermetikus zárásának ellenőrzésére és merítési próbájára az esetleges szivárgási pontok kiszűrése érdekében. A merítési próbát két vontató gépjármű és a megfelelő szakállomány bevonásával haj-

tottuk végre. Természetesen már a merítési próba is maximális figyelmet követel meg a biztosításba bevont állománytól. A búvárok teljes felszerelésben, a rendelkezésükre bocsátott csónakból kísérték figyelemmel a végrehajtást, mialatt a lehajtóban két PTSZ úszó gépjármű állt készen az esetleges mentési feladatokra.

A vezetési gyakorlat végrehajtása az elkövetkező napokban minden esetben eligazítással és BTR-mentési feladat bemutatásával kezdődött. A vezetési feladat során a harcjármű-vezetői állománynak folyásiránnyal szemben szalmozási feladatokat, illetve egy „Y” visszafordulót kellett végrehajtania.

A következő értékelési mutatók alapján értékelték a végrehajtást:

- harcjármű előkészítése vízen való vezetésre;
- behajtás a vízbe és átmenet úszásba, megállás nélkül;
- vezetés a bóják között (szalom) a kezek kormányzásával, a bóják érintése nélkül;
- megállás a kijelölt helyen (bójánál), kiállás a bójától hátramenetben, majd a feladat folytatása;
- kihajtás a vízből megállás, visszagurulás és a motor leállása nélkül.

Természetesen, mint a legtöbb vezetési feladatnál, itt is a gyakorlás a lényeg. A vezetési gyakorlaton részt vevő állomány nagy része a második körben kezdte el érezni, hogy milyen és mekkora kormányozdulatokat kell végezni a feladat sikeres végrehajtásához, hiszen egy egészen más közegben kellett uralni a harcjárművet.

A vezetési gyakorlaton a dandár állományából 63 fő hajtotta végre eredményesen a feladatot, és szinte az összes alegység képviseltette magát.

Köszönhetően a harcjárművek felkészítésének és a TEP munkájának, közel 170 vízre hajtást tudhattunk magunk mögött minden különösebb műszaki meghibásodás nélkül. Külön dicséretes, hogy a harcjárművek felkészítéséhez nem kellett külső segítséget igénybe venni, ezáltal csökkenthető volt a vezetési gyakorlat költségvetése.

Véleményem szerint a kiképzett 63 harcjárművezető nagy előrelépés a tekintetben, hogy az MH 5. Bocskai István Lövészdandár és rajta keresztül az egész Magyar Honvédség ismét rendelkezzen a folyóakadály harcjárművel történő leküzdésének képességével.

Gombos Sándor
törzsszázlós,
a 62. lövészszázalaj vezénylőzászlósa

KATASZTRÓFAHELYZETET SZIMULÁLTAK

Katasztrófa helyzetet szimuláló elméleti és gyakorlati foglalkozáson vettek részt a 12. Arrabona Légvédelmi Rakétazred katonái november 11-én.

Az elképzelt helyzetben egy gépjármű nekihajt az üzemanyagkútnak, az autó kigyullad és a kút is lángba borul. Két sérült van, a gépjármű vezetőjének súlyos az állapota. Ennek a helyzetnek a kezelése és a szükséges további teendők megtétele, köztük a katasztrófa esetén alkalmazott jelentési rendszer működtetése voltak a leg-

fontosabb mozzanatai a bemutatónak. Kormányrendelet szabályozza, hogy minden laktanyának pontos tervvel kell rendelkeznie egy esetlegesen bekövetkező katasztrófa esetére.

Elméleti foglalkozás keretében Gyurán Gábor százados ismertette a laktanyában előforduló veszélyforrásokat, a katasztrófa helyzet elhárításába bevonható erőket és eszközöket, valamint az alakulatnál dolgozók védelme érdekében fogantatott intézkedéseket. Szó volt a vagyonmentés

azonnali megkezdése során a katonákra háruló feladatokról és az ügyeleti szolgálatok értesítésének rendjéről is.

A módszertani foglalkozás elérte célját, hiszen a katonák megismerték és elsajátították a ténylegesen előforduló teendők elméleti hátterét és gyakorlati fogásait. Csak remélni lehet: annak ellenére, hogy a rakétások ismerik feladataikat, a hétköznapiak során nem lesz szükség tudásukra.

Gulyás Attila őrmester
A szerző felvételei

MAGYAR GYŐZELEM A SÍNAI-FÉLSZIGETEN

Jelentős előnyt elért a rajt-cél győzelmet aratva – állhatott fel a dobogó felső fokára a Sharm el Sheikh-i MFO South Campben megrendezett triatlonversenyen Bondár Lajos törzsőrmester, a magyar kontingens tagja.

Október 25-én triatlonversenyt rendeztek a Sínai-félszigeti Sharm el Sheikh-i MFO-táborban, amely a hagyományoktól eltérően futást, úszást, illetve súlyokkal nehezített gyaloglást foglalt magában. A versenyzőknek – csaknem félszáz MFO-katonának – először a tábori strandon, a tengerben kellett 300 métert úszni, majd két mérföldet (azaz körülbelül 3200 métert) futni, és végül 40 font súlyal (nagyjából 18 kilogramm) megpakolva gyalogolni négy mérföldet.

A nemzetközi mezőnyben az MFO tagjai mérették meg magukat. A magyar kontingensből ezúttal egyetlen honfitársunk indult, neki viszont a legszebben csillogó érem került a nyakába az eredményhirdettkor. A magyar versenyző már az első versenyszámnál, az úszásnál jelentős előnyre tett szert, amelyet a verseny végéig tartani tudott, és teljesítményével messze megelőzte a mezőny tagjait. A második helyezést csak percekkel utána ért célba.

„Csupán két nappal a verseny előtt látam meg a kiírást, és döntöttem el, hogy indulok. De nem jelentett különösebb kihívást, mert naponta két órát tréningezem, és hetente négyszer futok, minden alkalommal 10–12 kilométert” – tudtuk meg a törzsőrmestertől. Bondár Lajos Magyarországon is rendszeresen indul a Magyar Honvédség versenyein, ennek ellenére maga is meglepődött azon, hogy nemzetközi résztvevők

között első helyezést tudott elérni. Az MFO szervezői egyébként külön gondot fordítottak arra, hogy a versenyt minél korábban, már reggel hat órakor megkezdjék, így a résztvevők a megszokott időben fel tudták venni a munkát. A magyar győztes azonban „szerencsésnek” mondhatja magát; neki egy egész napja maradt a pihenésre, ugyanis csak este kellett jelentkeznie az északi szolgálatra.

Révész Renáta főhadnagy

KÉSHARCVERSENY A „TÜZÉR BEN”

2011. november 26-án a Tüzér utcai sportcentrumban immár a harmadik alkalommal rendeztük meg a Nemzetközi Késharcversenyt és Önvédelmi Szemináriumot. A fiatal Magyar Közelharc-kézitusa Szövetség égisze alatt olyan vezető oktatók látták el a képzési feladatokat, mint dr. Zöllei Zoltán, a szövetség elnöke, Várszegi Rudolf, a Magyarországi Harcművészetek Össz-szövetségének alelnöke, Mészáros István, az IFAK (Internazional Federation für Asiatischen Kampsportarten) magyarországi képviselője és Juhász Ferenc, a Magyar Karate Szakszövetség alelnöke.

Az egész napos rendezvény kiemelkedő eseménye az első alkalommal tető alá hozott full contact késharcverseny volt. Talán a „megfelelően” ijesztő szabályrendszer volt az oka, hogy a vártnál kevesebben jelentkeztek a megmérettetésre. A szabályokról annyit: a teljes erőből fejre mért rúgás itt megengedett. Végére is a késharc nem játék, és a szabályrendszernek harcművész körökben is érdemes tükröznie a valós körülményeket; egy esetleges „verre menő” küzdelem dinamikai és élettani faktorait kell

konfliktus esetén; képesek legyünk kezelni a helyzetet, és ne „hagyjuk ott a fogunkat”.

– A kés elleni önvédelmi technikák gyakorlása mellett nagy hangsúlyt kell fektetni az eszköz elleni küzdelmi gyakorlatokra, hogy testközelből lássuk, az adott technika életszerű-e vagy sem. Ennek a szemináriumnak és versenynek ez az elgondolás adta az ötletét – emelte ki Tar Tamás őrmester, az MH Alístitképző Akadémia katonai közelharc-kézitusa kiképző-tiszthelyettese, a küzdelmi versenyek vezető bírójája. A különböző harcművészeti stílusok, mint például a judo, kempo, karate vagy aikido képviselői a kés elleni harcban megosztják egymással eddig megszerzett tudásukat, és egymást támogatva segítik egy közös, eredményes irányvonal kibontakozását. Egymás támogatása és segítése az egyébként korántsem

modelleznie. A kihívás nagysága természetesen megfelelő válasza talált a kiállást és lelkesedést illetően, és a harcosok ismételten bizonyították: „nincsenek lehetetlenek, csak tehetetlenek”. Az üzenet így is egyértelmű: a kés nem játékszer. A résztvevők testükön is érezhették, hogy milyen fizikai hatása lehet egy akár véletlenül is elszenvedett késpengetalálatnak. A kés életszerű körülmények között történő alkalmazására egy új szabályrendszer adott tehát lehetőséget az indulóknak. Hiszen a fő cél az, hogy a tanultakat kamatoztatni tudjuk egy adott

könnyű úton, amelyet minden harcművész és harcos bejár, láthatóan hatékony, eredményes formákat kelt életre.

A katonai közelharc-kézitusa kiképzés a harci művészetek és küzdősportok hagyományos mozgáselemeit tartalmazta, miközben a katonák tapasztalataikkal a harcmezőkről „jelentettek”. Ezért a mindenre jó megoldást egyik stílus sem tudhatja magáénak, mert a képzés nem lehet öncélú, hiszen katonáink életéért vagyunk felelősek.

Hegedűs Zoltán százados
A szerző felvételei

Tisztelt Olvasóink, Szerzőink!

Szerkesztőségünk e-mail címe 2012. januártól megváltozik.

**Új elérhetőségünk:
altiszt@hm.gov.hu**

HONVÉDELMI NEVELÉS NÉLKÜL NEM LEHET TELJES A TÁRSADALOM

Beszélgetés Berkecz Gáborral, a debreceni Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskola és Kollégium igazgatójával

A katonai alapismeretek tárgy oktatása a debreceni Gábor Dénes Elektronikai Műszaki Szakközépiskola és Kollégiumban a 2009/2010-es tanévben szakköri keretek között kezdődött. 2010 nyarán az intézmény pedagógiai programjába és helyi tantervébe felvette a katonai alapismeretek közismereti, szabadon választható érettségi tantárgy oktatását. A 2010/2011-es tanévben a 9. és 11. évfolyamon több mint 50 diák vette fel a tárgyat, és látogatja az órákat. A foglalkozásokat az MH 5. Bocskai István Lövészandár kötelékébe tartozó 24. Bornemissza Gergely Felderítő Zászlóalj tisztjei és főtisztjei tartják. A 9–10. évfolyamon heti 1 órában, a 11–12. évfolyamon heti 2 órában folyik az oktatás. Az iskola igazgatójával, Berkecz Gáborral beszélgettünk a tapasztalatokról.

– Úgy gondolom, hogy egy társadalomban nagyon fontos a honvédelmi nevelés, fontosak a honvédelmi értékek. Én azt látom, hogy a mai fiatalok is érdeklődnek a katonai kiképzés, a fegyverek iránt. A rendszerváltás után született gyerekeknek az értékítélete, fegyveltségük hagy némi kívánnivalót maga után; rengeteg olyan fiatal van, aki előtt nincsen pozitív minta. Eltűnt a férfiek a társadalomból és mindenképpen fontos ezt pótolni. A KatonaSuli programban tanító tisztekre, főtisztekre példaképként néznek fel a diákok. Úgy tapasztalom, hogy a fiatalokban megvan az igény a rendre, a fegyvelésre és a tudásra, csak meg kell teremteni a lehetőséget. Vannak egyébként kifejezetten pozitív visszajelzések olyan fiataloktól, akik már elindultak ezen az úton. Van, aki végigjárta a honvédelmi szakkört, elvégezte a technikai évfolyamot, majd felvételizett Szentendrére a tiszthelyettesképzőbe. Idén júniusban tett esküt, s azóta őrmesterként dolgozik Veszprémben.

– A foglalkozásokat az MH 5. Bocskai István Lövészandár kötelékébe tartozó 24. Bornemissza Gergely Felderítő Zászlóalj tisztjei

és főtisztjei tartják. Milyen tapasztalataik vannak a „külsős” előadók működéséről?

– Óriási hatást gyakorol a gyerekekre, hogy aktív katonák jelennek meg az iskolában, akik magatartásukkal, fegyveltségükkel, öltözködésükkel kézzelfogható, követendő mintával szolgálnak. Emellett határozottak, következetesek, empatikusak, és ami nagyon fontos, rendkívül türelmesek. Tavaly, amikor elkezdődött nálunk a program, többször volt rá példa, hogy a pedagógusok összeszaladtak: milyen csend és rend van egy osztályban, a gyerekek beálltak kétsoros oszlopba, és a negyven gyerekkel csupán egy katona volt. A gyakorlati jellegű tárgyak mellett egyébként fontos szerepet kapnak az elméleti kérdések is. Az oktatás a katonai alapismeretek tantárgy tankönyvéből történik.

– A katonai alapismeretek jelenleg választható tantárgy. Am 2012 szeptemberétől, úgy tudom, változik a helyzet.

– Az idén szeptember 20-án a honvédelmi miniszter és Debrecen város polgármestere által aláírt szándéknyilatkozat szerint a katonai alapismeretek tárgy 2012 szeptemberétől kötelező lesz intézményünkben. A program ma nagyon sikeres, többek között azért is, mert szabadon választható. Ha úgy tesszük kötelezővé, hogy elmondjuk, hogy miért jó, miért szükséges, akkor továbbra is közkedvelt és hasznos marad. A kötelező szótól mindig megijednek az emberek, ezért kell elmagyarázni. Személyes véleményem szerint olyan értékeket és tudásanyagot hordoz, amire szüksége van a gyerekeknek, az iskolának és gyakorlatilag az egész társadalomnak. Jónak tartom, persze bölcs és megfontolt előkészítéssel, a kötelezővé tett honvédelmi oktatást. A magyar oktatáspo-

litikának ez egy teljesen új szegmense lehet, azonnali pozitívumokkal és hosszú távú eredményekkel. Azt látom, hogy nagyon kedvezőek a visszajelzések. Meg kell nézni a KatonaSuli program honlapját! Szentesen, Hódmezővásárhelyen, Győrben, nemrég Szolnokon is elindult a honvédelmi ismeretek oktatása.

– Melyek voltak az elmúlt tanítási év emlékezetes pillanatai?

– Gyakorlatilag minden pillanat emlékezetes, de hogy megmaradjanak az utókor-nak, a legfontosabb eseményeket írásban rögzítettük, és az oktatás során készült fényképek fent vannak az iskola honlapján. A februári miniszteri látogatás során Kálucz Richárd tanuló fogadta a honvédelmi minisztert, lejelentkezett, jelentett; Hende Csaba egy pillanatra meglepődött, hogy őt itt miniszterként s katonaként fogadták. „Jó napot kívánok, hallgatók” – mondta, s a hallgatók kórusban válaszolták, hogy „Erőt, egészséget!” Emlékezetes élmény volt mindenkinek. A szalagtűző is kiemelt eseményt jelentett. A bemutatón részt vett, kiemelkedően teljesítő diákok érdemelték ki a szalagot, amit Nyíri Sándor őrnagy, az 5/24 Bornemissza Gergely Felderítő Zászlóalj törzsfőnöke tűzött fel. A gyerekek számára óriási elismerést, a szülőknek büszkeséget jelentett. Mindenképpen fontosnak tartom még elmondani: már 2010 decemberében tesztekkel visszamértük az addigi munkánkat, és az órák szervezettsége, az oktatók felkészültsége és a honvédségről kialakult pozitív kép értékelése 96%-os eredményt mutatott, amire még nem volt példa az iskola történetében.

*Faludi Miklós főtörzsrőmester
A szerző felvétele*

A szerző neveléstudományi szakos bölcsész

PÁSZTÁZOTT ÉGBOLT 2011

Nemzeti gyakorlat a Sziklában

A verőfényes napsütötte szeptemberi délelőttön hirtelen óriási robbanás rázta meg az objektum udvarát. A kaput berobbantották, majd gépjárművel behatoló, golyózáport zúdító diverzánsok törtek be a szikla udvarára. Céljuk a bázis őrsége elleni váratlan rajtaütés, meglepetésszerű kommandós terrortámadás volt.

A biztonsági ellenőrző-átérésztő pont (BEÁP) katonái azonnal felvették a harcot a hivatlan vendégekkel. Védelmi harcot vívtak a terroristákkal, hogy megóvják saját erőiket és eszközeiket, felfogják az ellenség csapásait, erőit felmorzsolják, kimerítsék, ezáltal támadási céljukról kénytelenek legyenek lemondani. Rövid tűzpárbaj után sikerült az ellenség egy részét megsemmisíteni, másik részét fogságba ejteni. A harcnak ebben a formájában is nagy találatkonyságra, szilárdságra és személyes bátorságra volt szükség.

A veszprémi Sziklát nemcsak egykoron, a koronaékszerek őrzésekor kellett megvédeni, hanem a közelmúltban is. A bevezetőben leírt eseménysor szerencsére csupán egy védelmi gyakorlat szituációs eleme. A feltételezett támadást sikerrel elhárították az '54-esek a szeptember 28–29-én megrendezett nemzeti gyakorlaton. Magyarországon az MH 54. Veszprém Radarezred teljesítette először a 2005-ben megtartott NATO-ellenőrzés követelményeit. A minősítés három évig érvényes. A címet minden évben, nemzeti gyakorlat keretében megvédi, többek között felkészülve a következő évek NATO-ellenőrzéseire – a szövetségi együttműködésben szolgáló alakulat most is ezt tette.

A gyakorlat során a hadművelleti ellenőrzés keretében az ezred állományának

éleslövészetben és elméleti teszten egyaránt bizonyítania kellett alkalmasságát, illetve az eddig elért eredmény megtartását. Az ellenőrzésre az ezred már az év elején megkezdte a felkészülést. A felkészítés során a légi irányítók nemcsak a mindennapos rutinszerű eljárásokat gyakorolták, hanem – együttműködve a radarszázadokkal – a légi helyzetkép cseréjét az AWACS-szel; felváltva gyakorolták a légi harc irányítását, elsajátítva a váratlan helyzetekre való reagálás képességeit is. Így a valós és a szimulált repülési helyzetekre adott válaszlepek mellett nem várt szituációkra is kell számítani az alapfeladatok ellátása során, például: terroristák által eltérített repülőgépek irányítása, leszállítása, légitámadás, vegyirradó, az objektum előtt tüntető tömeg oszlatása, autóra rejtett pokolgép robbanása a bejáratnál, bomba a Szikla udvarán, meszterlövész belövése a szemben lévő várból, aknarobbanás a sziklatetőn, sziklaomlás a bombázástól, sérültek mentése, osztályozása, ellátása, kórházba szállítása, tűzoltás és műszaki mentés, ki- és belépő személyek és gépjárművek ellenőrzése, átvizsgálása, vegyimentesítés, a fokozott feszültséget, háborús stresszt nehezen tűrő bajtársak lecsil-

apítása és megnyugtása. Fontos feladat a Veszprém helyőrségben lévő társzervekkel, a városi tűzoltósággal és a rendőrséggel való folyamatos kapcsolattartás.

A harc bármilyen formájáról is legyen szó, a siker az állomány katonái és technikai képzettségének fokától, fizikai edzettségétől, a korszerű eszközökkel való ellátottságtól függ, és természetesen attól, hogy a katonák milyen hatékonysággal alkalmazzák azokat.

Zentai László mérnök alezredes, az MH 54. Veszprém Radarezred megbízott parancsnoka elmondta: a személyi állományt a gyakorlat sikeres végrehajtása érdekében szisztematikusan készítették fel. Az átvett tesztkérdések minden fontos területet érintettek az általános katonai ismeretektől kezdve az elsősegély-nyújtáson át az álcázásig, a terrorelhárítástól a bányamentésig és a nemzetközi hadijogig. Az ellenőrzés időszakában a két nap alatt több mint száz bevetést kellett teljesíteniük, hogy kiderüljön, milyen színvonalon vagyunk képesek megvédeni hazánk légterét és magát a harcálláspontnak otthont adó bázist – világította meg a harcászati gyakorlat lényegét a parancsnok.

Az ezredparancsnok véleménye szerint az alakulat tiszthelyettesi állománya jól felkészült, sokoldalúan képzett, magas színvonalú munkát végez, közülük többen megjárta a nemzetközi missziókat. A katonák szívvel-lélekkel készültek a közelmúltbeli gyakorlatra, és minden szakterületen igen sokat tettek annak sikeréért.

– Nemzeti gyakorlatunkon az ellenőrök elismerően nyilatkoztak a látottakról. Értékelésük során megállapították, hogy az alakulat katonái a váratlan helyzetekre is jól felkészültek, reagálóképességük magas szintű. A végrehajtott nemzeti ellenőrzés és annak értékelése után bizalommal tekinthetünk a következő években esedékes NATO-gyakorlat elé – foglalta össze véleményét Zentai alezredes.

*Surányi Barnabás
zászlós*

ÁLLATOK IS ELŐIDÉZHETNEK VESZÉLYHELYZETET

A bevetési, missziós térségek állatvilága igen sokrétű. Tevepókok, kígyók, farkasok, medvék, kis- és nagyobb méretű egzotikus állatok nagy számban találhatók ezeken a vidékeken. A katonáknak nemcsak az extrém klimatikus viszonyokkal kell megküzdeniük, hanem azokkal a veszélyekkel is, amelyeket az egzotikus állatok jelentenek. Ezek a bevetési országban általában mindenütt, de mindenekelőtt a közlekedési útvonalakon idézhetnek elő hirtelen veszélyhelyzetet.

Christian Loos törzsőrmester (29 éves) 2008-ban Bosznia-Hercegovinában teljesített szolgálatot az EUFOR kötelékében. Így beszél egy emlékezetes esetről: – Amikor Sarajevóból Igman felé haladtunk egy tepepáróval, hirtelen egy farkas bukkant fel előttünk az úton. Alaposan meglepődtünk; azonnal beletapostam a fékbe, igen veszélyes vészfékezés volt. Persze a kóbor farkasnál jóval gyakrabban találkozni a Balkánon szabadon kószáló, rohangáló kutyával. Mint megtudtuk, igen elterjedt a vesztség közöttük.

Roland Richter főtörzsőrmester (52 éves) így foglalja össze 2005-ös afganisztáni bevetése során szerzett tapasztalatait: – Akkoriban a repülőtéren leszállópályájánál egy kis őrbódében, illetve amellel teljesítettem szolgálatot. A Hindukus térségében

a nagyobb vadállatokon kívül rengeteg kis egzotikus állat él, amelyekre, a saját érdekünkben, figyelemmel kellett lennünk.

Egy százados, aki többéves afganisztáni tapasztalattal rendelkezett, elmondta: – A kezdeti időkben, amikor még sátrakban aludtunk, hálószékjainkat minden este alaposan ki kellett rázni, napközben ugyanis előszeretettel másztak bele skorpiók és kígyók.

Időközben a katonák konténerekbe vagy épületekbe költöztek, így jelentősen csökkent a veszélyhelyzetek gyakorisága. Am az óvatosság a továbbiakban sem ártott.

– Kunduz táborban fellépett a maláriavevő – meséli **Katrin Stelzer főhadnagy (25 éves)**. – Kis szúnyogok terjesztették a betegséget. Megelőzésre tablettát szedtünk, gondosan begomboltuk az egyenruhát, na-

gyobb hőségben és este is alaposan befűtük magunkat szúnyogriasztóval. Mazar-e Sharifban a homokszúnyog garázdálkodik. Ezek terjesztik az aleppói fekélyt. Mivel a rovarok a fedetlen testrészeket keresik, itt is érvényes: jobb a zárt ruha viselése.

Patrik von Söhnen törzsőrmester így emlékezik: – Éjszaka volt, őségekben voltam, majd járőröztünk. Éjjellátó készülékkel ellenőriztem a környéket. Hirtelen alig hallható zörgés hallatszott. Mintegy 200 méter távolságban, egy meredek sziklafalon egy hóleopárd lopódzott. Bajtársaim is megdermedtek; ők nem látták az állatot, csak hallották a zajokat. Óvatosan próbáltam mozdulni. Halkan csikorgott a kavics a talpam alatt – de nem elég halkán. A leopárd egy pillanatra felkapta a fejét, de aztán úgy döntött, nem kér a találkozásból, és elsomfordált.

A hazatért katonák különösen sokat emlegették a tenyérynyi nagyságú pókokat. A tevepókok 15 cm hosszúságúak is lehetnek, azonban nem mérgesek. Ezek a pókok könnyedén elintézik egy patkányt. A missziós szolgálatra való felkészítés ezekre a sajátosságokra is kiterjed, így a katonák már megfelelő ismeretek birtokában utaznak a távoli vidékekre, ahol reggelente nem feledkeznek meg a bakancs ellenőrzéséről, nem búj-e el benne éjszaka egy apró állat. Jóllehet egy harapás, marás nem életveszélyes, viszont roppant fájdalmas lehet, esetenként fertőzést, betegséget okozhat.

Összeállította:

Dr. Lits Gábor ny. alezredes
(Az Y. magazin nyomán)

EMLÉKEZÉS KATONAELŐDEINKRE

November első napjaiban – mindenszentek ünnepén, illetve halottak napján – elhunyt szeretteinkre és a hazáért életüket adó hősi halottakra emlékeztünk. Szentés városa sokszor fizetett nagy árat hazánk szabadságáért; több ezerre tehető azok száma, akik honvéd egyenruhában haltak meg hazájukért. Nemcsak a két nagy háború idején, hanem az 1848–49-es szabadságküzdelemben, sőt Rákóczi korában is.

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején is sok hazafi ragadott fegyvert a márciusi törvények védelme érdekében. Csongrád vármegyében elsőként Szentesen kezdődött meg a nemzetőrség szervezése (1848. március 24-én), amelynek létszáma május végére megközelítette a 900 főt. Augusztus közepén már 1953 gyalogos nemzetőr szerveződött 8 századba és 1 vadászcsapatba, továbbá 194 lovas alkotott két századot. Több csatában sok ezer szentesi nemzetőr vett részt a délvidéki küzdelmekben.

A hazát fenyegető körülmények miatt Kossuth 200 000 fős honvédsereg felállítását kérte a kormánytól. Csongrád vármegyének összesen 1615 újoncot kellett kiállítania; Szentésre ebből 328 fő esett. A szentesi honvédek (létszámuk 500–600 fő között lehetett) ott voltak szinte minden nevezetes csatában. Harcoltak Perczel, Guyon tábornok parancsnoksága alatt, de Damjanich, Bem és Klapka hadosztályaiban is voltak szentesiek.

A szentesi polgárok úgy döntöttek, hogy az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 160. évfordulójára emlékhelyet hoznak létre. A civil kezdeményezést a városi vezetés felkarolta. Emlékbizottság alakult,

mellynek szervezőmunkája nyomán lehetővé vált, hogy szeptember 29-én (a pákozdi csata évfordulóján) emléktáblát avathassunk a városháza Erzsébet téri homlokzatán.

Az első világháború idején is több ezer szentesi harcolt a keleti és a déli fronton; sokan soha nem tértek haza. A háborút követően, 1921. január 24-én Szentés város elöljárósága határozatot hozott a háborúban elesett hősök emlékének megörökítéséről. Kimondták többek között az elesettek nevének összegyűjtését és jegyzőkönyvbe foglalását, egy maradandó emlékmű felállítását, továbbá a „Hősök erdejének” megvalósítását. A város 1926. november 7-én felállított egy hősi emlékművet az Erzsébet téren. A Hősök erdeje azonban csak 1933-ban valósult meg, ahol 1015 tölgyfa jelképezi az első világháborúban elesett 1015 szentesi katonát.

A második világháború után Szentés városa az országban az elsők között készítetett a második világháborúban elesett katonák tiszteletére emlékművet. Később, már a rendszerváltás után felkereste az önkormányzatot egy lakópatrióta asszony, aki a városra hagyta minden vagyonát annak fejében, hogy örökítsék meg a szobron a szentesi áldozatok nevét. Özv. Körösi Lajosné kívánsága 2002–2003-ban teljesült, amikor is az ő hagyatékának a felhasználásával belevesték a köztéri emlékműbe a hősök nevét, valamint a születésük és haláluk évét.

Szentesen nem lehet kérdés a hősök emlékének ápolása. Bár erről törvény is rendelkezik (hősök napja), katonáink személyes felelősségnek tekintik a hadisírok gondozását, ápolását. Szentesen három, a szentesi temetőben pedig öt emlékmű és számos hadisír őrzi a hősi halottak emlékét. A városban lévő emlékművek gondozása önkormányzati feladat, alakulatunk és a város közös koszorúzás keretében emlékezik az elhunytakról; a hadisírokat azonban többnyire az ezred katonái ápolják.

Katonáink nem csak a szokásos karbantartó munkával teszik szebbé a világháborúban harcolt és elesett elődeink nyughelyét. Az egyik temetőben egy félreeső részen felfedeztek egy korhadásnak induló táblát, amely tizenöt, az első világháborúban hősi halált halt katona nevét őrzi. Kitartó, szakmailag is elsőrendű munkával helyreállították. Az alakulat nevéhez fűződik annak a két kopjafának a rekonstrukciója is, amely a második világháborúban elesetteknek állít emléket. Számomra a ténylegesen elvégzett munkánál többet jelentett, amikor a századnál szolgálók október végén azzal a kérésrel fordultak hozzám: koszorúzzuk meg az emléktáblát és gyűjtsük gyertyát elődeink emlékére. A sírkertben sokan felfigyeltek az alakzatban közlekedő katonákra, akik hősi elődeik előtt tisztelegtek.

Polereczki László zászlós
A szerző felvételei

150 éve történt

ZÁGONYI KÁROLY SPRINGFIELDI „HALÁLLOVAGLÁSA”

1861. október 25-én Zágonyi Károly és maroknyi, részben magyarokból álló lovascsapata dicsőséggel beírta nevét a magyar és az amerikai hadtörténelembe. Ekkor a magyar 1848/49-es szabadságharcban Bem apó huszár főhadnagya, majd az amerikai polgárháborúban az északi Frémont tábornok őrnagya igazi magyaros huszárvirtust mutatva körülbelül 200 lovasával megfutamította a springfieldi helyőrség mintegy 2000 déli katonáját, ezzel az északiakra számára nehezen induló polgárháborúban a sorozatos vereségektől elcsüggedt uniós katonákat lelkesedéssel töltötte el, és a konföderációval szemben sikerült megtartani Missouri államot. Katonai virtusát számos versben és festményen örökítette meg a halás amerikai közvélemény. Habár Magyarországtól távol történt ez a magyar hadtörténelmi vonatkozású esemény, méltán büszkeséggel emlékezhetünk meg Zágonyi Károly személyéről és lovascsapatának hőstettéről.

Az északiak oldalán mintegy 800 magyar harcolt az amerikai polgárháborúban, közülük 7 volt tábornok, 15 ezredes, 2 alvezredes, 13 őrnagy, 12 százados és több alacsonyabb rangú tiszt, összesen 80–100 magyar szolgált tiszti rangban. Itt meg kell jegyezni – mivel kevés szó esik róla –, hogy az eddigi ismert adatok szerint a déli konföderációs csapatoknál mindössze 10 magyar szolgált, de valamennyien csak rövid ideig. Közülük csak Estván Béla lovassági ezredes érte el a tiszti rangot, de ő sem harcolt sokáig a déliek oldalán. Érdekes könyvet adott ki a déli harctér eseményeiről, melyet – ez nagyon jellemző a déli államok egy volt tisztjére – McClellan északi tábornok-

nak, tehát az „ellenség” akkori fővezérének dedikált. Kevésnek tűnik a magyar katonák száma – akik zömmel az 1848–49-es magyar szabadságharc katonái résztvevői voltak –, de ez az Egyesült Államok akkori magyar lakosságának mintegy húsz százaléka, ami olyan arány, amelyre példát semmi más nemzet fel nem mutat!

A springfieldi hőstette után ezredessé kinevezett Zágonyi Károly a Szatmár vármegyei Szinérváralján 1822. október 19-én született Zágonyi Imre uradalmi tisztartó fiaként.² Korai éveiről keveset tudunk. Az első hiteles forrás szerint a szabadságharc kitörése után szinte azonnal csatlakozott a Vilmos-huszárokhoz és mindvégig főhadnagyként Bem seregében harcolt. Már ekkor mintaképe volt az igazi huszárnak, s kiválóan bírta azt a képességet, hogy magával ragadja csapatát. Beszámolók szerint közvetlen huszárakcióival kétszer is megmentette Bem életét. Amikor tábornoka életét másodszer is sikerült megóvnia, orosz hadifogságba került, ahonnan a szabadságharc bukása után kalandos körülmények között szökött meg, többek között 1849 szilveszter éjjelén átkelve a befagyott Száván gyalog jutott el Isztambulba.³

Zágonyi 1851-ben hajózott először Angliába, majd Amerikába. Isztambulban majdnem lemaradt a hajóról, mivel elutazása előtt összetűzésbe került az osztrákok spicijével, azaz egyszerűen szemén köpte a várost éppen elhagyni készülő magyar szabadságharcosok után kémkedő osztrák követségi alkalmazottat. Az osztrák követ mindent elkövetett Zágonyi letartóztatása érdekében, de a szultán belügyminisztere erre nem volt hajlandó: célzást tett arra,

ZÁGONYI A SPRINGFIELDI CSATA UTÁN

hogy az akkori európai szokásoknak megfelelően az osztrák követségi alkalmazott párbajban szerezzen magának lovagias elégtételt.⁴

Kezdetben New Yorkban – ahol szobafestő volt –, majd Philadelphiában, végül 1857-től Bostonban élt, ahol megnősült, és biztos egzisztenciát teremtett azzal, hogy elhelyezkedett a Kalapsza János vezette lovardába segédoktornak. Ez jól jövedelmező állásnak számított. A legenda szerint a bostoni dámák Kalapsza révén hozták létre a lovardát Kossuthné és Pulszkykné kívánságára. A volt Kossuth-testőr Kalapsza meggazdagodva Utah államba költözött, lovardáját átadva rossz anyagi sorban lévő emigránstársának, Thoul Istvánnak.

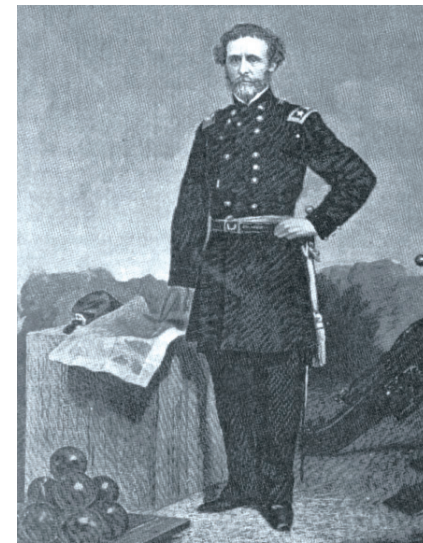
Zágonyi a polgárháború kitöréséig Bostonban volt. Hogy miért jelentkezett katonai szolgálatra? Erről a későbbiek folyamán a következőket írja „tanúvallomásában”: „Csak azért jelentkeztem az Egyesült Államok hadseregébe katonai szolgálatra, hogy lássam azt, hogy ez a hatalmas ország újra egyesül, leveri az egysége ellen kezdődött lázadást és nem morzsolódik fel. Nem vagyok szerencsevadász... Először úgy határoztam, hogy nem az országért, hanem saját magamért fogok harcolni. De később, amikor

ZÁGONYI ROHAMÁNAK ÁBRÁZOLÁSA A SPRINGFIELDI MÚZEUMBAN

elkezdem szolgáltni Frémont tábornok alatt, akit korábban sohasem láttam, megváltozott a véleményem.”⁵ Vajon ki volt ez a legendás amerikai tábornok, akinek a törzskarában jelentős számban szolgált magyar 48–49-es katonatisztek? John Charles Frémont, akit a korabeli sajtó „nyomkeresőnek”, az „igazság bajnokának” nevezett, a vadnyugat legendás felfedezője a 40-es években, majd 1850-től Kalifornia első kormányzója volt. 1856-ban már a Republikánus Párt elnökjelöltje. Politikai fellépéseiben határozottan harcba szállt a rabszolgáltatás ellen és az abolícionista, azaz feketék felszabadításáért küzdő mozgalom egyik vezérének ismételté vált. A polgárháború kitörésekor a gazdag, befolyásos és elismert Frémont komoly feladat várt, vezérőrnagy kinevezését követően meg kellett szerveznie saját katonai magasabbegységét.⁶

A magyar tisztek a Missouri állambeli St. Louisban Frémont tábornok Nyugati Főparancsnokságán szolgáltak. Nézzük, mit ír erről izgalmas munkájában, korabeli forrásokra hivatkozva Vida István Kornél: „Asbóth Sándor ezredes kora hajnal óta görnyedt sátrában tábori asztalánál ülve. Időnként belekortyolt a bögréjében lévő, már régen kihűlt csokoládéba, de közben tolla egyetlen pillanatra sem pihent meg a papíron. Az ötvenéves, szikár, marcona külsejű katonatisztré – vezérkari főnökként – hatalmas mennyiségű munka nehezedett: a jelentkező önkéntesek alkalmasságának felmérésétől a főparancsnokság gazdálkodásán át a katonák kiképzéséig mindent szeretett személyesen felügyelni. Munkáját nagyban megkönnyítették harcedzett tisztjei: szárnysegédje, Albert Anselm, térké-

JOHN CHARLES FRÉMONT TÁBORNOK

pészeti mérnöke, Fiala János, s a lovasság parancsnoka, Zágonyi Károly. Asbóth végül letette a tollat, s még egyszer átfutotta az elkészült, magyar nyelvű üzenetet, mielőtt elküldte volna a táviráskozhoz. A címzettje az »Egyesült Státusok elnöke« volt.”⁷

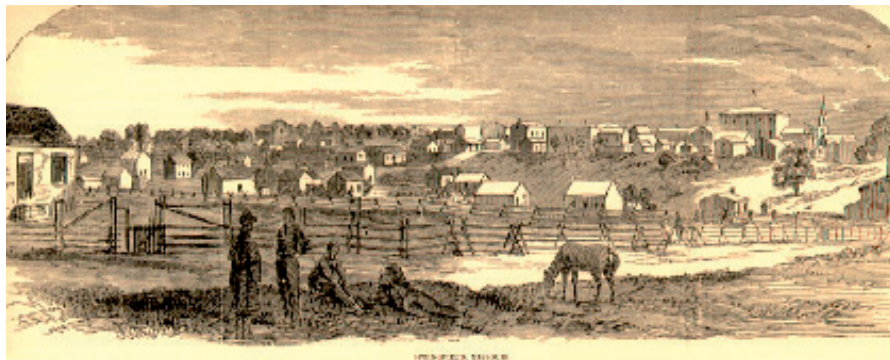
Zágonyit ezenfelül Frémont egy pluszfeladattal bízta meg: szervezzen meg egy személye körüli elit lovas alakulatot; ennek Zágonyi kiválóan eleget tett, és ezért őrnaggyá léptették elő. Csapata egészen huszáros magatartású volt, s mivel egyenruhája is némileg a huszárokéhoz hasonlított, és szebb volt, mint a többi katonáké, eleinte „holiday soldiers”-nek (ünnepi katonának) gúnyolták őket irigyeik. Később nyilvánosan is felszólították a főparancsnokot, hogy oszlassa fel a testőrségét. Frémont ekkor kijelentette Zágonyinak: nagyon sajnálja, de ilyen nyomás alatt fel kell oszlatnia csapa-

tát, hacsak valami fegyverténnyel be nem bizonyítják életrevalóságukat.⁸ A szavakat tett követte, amely bizonyította az elitegység létjogosultságát.

1861 októberére az Unió katonai helyzete rendkívül rossz volt Missouri államban. Mivel határos volt a déliekhez csatlakozó Arkansas állammal, már a polgárháború kitörése után támadások érték. Ezenfelül, habár Missouri állam 1861. február 28-án deklarálta, hogy továbbra is az Unió tagja szeretne maradni, néhány konföderációs érzelmű politikus és katona megszervezte a Missouri State Guardot Sterling Price vezérőrnagy vezetésével. Ez a félkatonai alakulat hivatalosan nem tartozott a déliek hivatásos katonai állományához, de tagjai, gyakran konföderációs tisztek vezetése alatt, a déli hadsereggel összehangolva fejtették ki az Unió elleni katonai tevékenységüket.

Missouriban az északi hadsereget az egyik kudarc a másik után érte. Ezen a hadszíntéren az első jelentősebb összecsapás Wilson's Creeknél következett be 1861. augusztus 10-én, amely a déliek győzelmét hozta. A vereséget az is súlyosbította, hogy a csatában életét vesztette az Unió tábornoka, Nathaniel Lyon. 1861. szeptember 20-án Lexington erődjé megadta magát a déliek áradatának, és 3000 uniós katona fogságba került. Úgy tűnt, hogy Missouri déli része elveszik az uniós számára. Lincoln elnök adminisztrációja utasításba adta, hogy Frémont vezette Nyugati Főparancsnokság mérjen döntő csapást a konföderációs seregekre, köztük a State Guardra, és szerezze vissza az elvesztett területeket. A további kudarcok elkerülése végett Frémont tábornok jelentős sereggel, mintegy 38 000 katonával és 68 ágyúval indult el St. Louisból 1861. szeptember végén a déliek hadserege és a State Guard Missouriból való kiűzésére. Price gárdája, mivel jóval gyengébb és kisebb létszámú volt, folyamatosan hátrált, csak Springfieldben állomásoztatott jelentősebb erőt.⁹ Hiába kezdődött el az északiak offenzívája, sorozatos vereségek, az első északi tábornok csata közbeni halála demoralizálták az északi katonákat; feltétlenül szükség volt akár egy kisebb győzelemre is, amely lelkesítően hatna az Unió harcosaira.

Frémont tábornok Springfield felé közeledve tévesen úgy értesült, hogy a városban csak 300–400 rosszul felfegyverzett déli katona tartózkodik. Zágonyi és lovas alakulata úgy látta, itt az idő, hogy bizonyítsanak. Frémont tábornok természetesnek vette, hogy Zágonyiékot küldi ki a városban elhelyezkedő déli katonai alakulatok fel-

SPRINGFIELD VÁROSA

A Zrínyi Kiadó KÖNYVAJÁNLATA

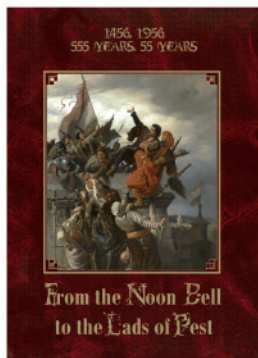
**Zrínyi
Média**

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Telefon: 459-5373; Fax/Tel.: 459-5383

Románci Cynthia mobil: 30/ 633-0619 e-mail: cinti@armedia.hu

Győr Edina mobil: 30/ 578-1048 e-mail: gyoredina@armedia.hu

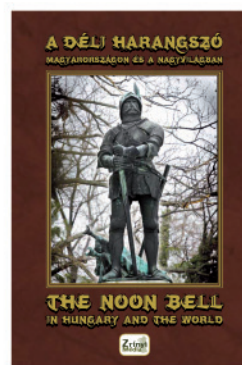
112 oldal,
165×235 mm
3000 Ft

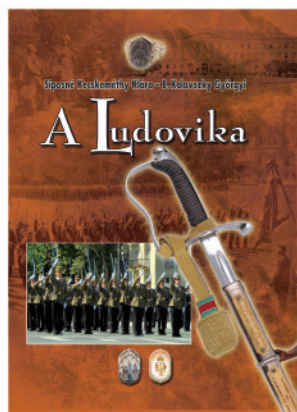
112 oldal,
165×235 mm
3000 Ft

256 oldal,
165×235 mm
3500 Ft

112 oldal,
165×235 mm
2000 Ft

228 oldal,
210×297 mm
5000 Ft

208 oldal,
242×296 mm
4500 Ft

MEGRENDELŐLAP

Megrendelő neve: ..... Telefonszáma: ..... E-mail címe: .....

Címe: ..... Adószáma (céges): .....

Postázási cím, ha különbözik a megrendelő címétől: .....

Kérjük, a megrendelőszelvényt küldje vissza a Zrínyi Média címére! Előfizetőink, megrendelőink adatait bizalmasan kezeljük. A számlát és a megrendelt könyve(ke)t a befizetés beérkezését követően küldjük.

A könyv címe	Darab	Összesen (Ft) + postaköltség

Kelt..... 20... .. hó .....nap

A könyveket átutalással fizetheti ki, amelyek részleteiről munkatársaink tájékoztatják.

Aláírás